

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Скripsi Світлана СКРИПНИК
"24" *серпня* 2021 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Т.Танклевська Наталія ТАНКЛЕВСЬКА
Протокол засідання кафедри економіки та
фінансів ХДАЕУ
від "24" *серпня* 2021 року № 11

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ»

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Освітня програма – «Економіка»

Спеціальність – 051 Економіка

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Херсон – 2021

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Фінансовий інжиніринг
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Кафедра економіки та фінансів
Викладач	Повод Тетяна Миколаївна – к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів
Контактна інформація	Повод Т.М.: <u>Контактна інформація</u> tetianapovod@gmail.com +380502008832
Графік консультацій	четвер 14.00-16.00
Програма дисципліни	Програма вивчення навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії спеціальності 051 Економіка.
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	В останні десятиліття сформувався окремий вид фінансового «виробництва», що отримав назву фінансового інжинірингу, де активно застосовуються фінансові інструменти, стратегії та технології, що дозволяють ефективно діяти у змінному середовищі. Ця сфера справедливо вважається інноваційною, за короткий час обсяги емісій та вторинного ринку фінансових інструментів, в першу чергу деривативів, їх гібридних та синтетичних комбінацій почали на порядки перевищувати обсяги реальної економіки. Нові технології торгівлі цінними паперами (короткі продажі) та електронний трейдинг, сек'юритизація неліквідних активів, кредитні дефолтні свопи та інші приносять величезні доходи, тоді як в цілому світова економіка зростає на кілька відсотків у рік.
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=655

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	<u>Мета дисципліни:</u> формування у здобувачів знань та практичних навичок використання сучасних фінансових технологій, найбільш ефективних інструментів фінансового інжинірингу для вирішення економічних проблем суб'єктів господарювання та впровадження нових інноваційних форм у сучасній фінансовій галузі.
Завдання вивчення дисципліни	<u>Завдання вивчення дисципліни</u> - виявлення змісту поняття фінансового інжинірингу, розгляд його основних цілей; вивчення основних продуктів фінансового інжинірингу; отримання уяви про практику створення фінансових інструментів для вирішення завдань інвестування і залучення коштів, пошук нових підходів до управління ризиками, збереження поточних користувачів фінансових інструментів та залучення нових, шляхом поєднання творчого підходу з інноваційною стратегією. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» повинен

	<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ сучасні інноваційні форми фінансової діяльності суб'єктів господарювання; ➤ методи розробки фінансових інновацій та визначення найбільш ефективних фінансових інструментів, необхідних для вирішення завдань суб'єктів господарювання у нестандартних ситуаціях; ➤ основні етапи та принципи взаємодії учасників проектної форми інноваційного фінансового інструменту; ➤ концепції та методи фінансового інжинірингу на ринку цінних паперів; ➤ одноперіодні і багатоперіодні опціони; ➤ особливості функціонування і регулювання криптовалют; ➤ перспективи та загрози використання криптовалют та технології блокчейн; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ збирати та систематизувати інформацію для відбору інноваційних і фінансових інструментів; ➤ ідентифікувати та оцінювати ризики, пов'язані з фінансовими інструментами та їх інжинірингом; ➤ економічно обґрунтовувати вибір способу інжинірингу фінансового інструменту, цілеспрямованого розроблення та реалізації нових фінансових інструментів та нових фінансових технологій.
--	---

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Інтегральна	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з сучасних економічних процесів та їх застосування у професійній практиці.
Загальні	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, формування системного наукового та загального культурного світогляду, морально-етичних цінностей, дотримання академічної етики.</p> <p>ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, дотримання правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до аргументованого обґрунтування власних поглядів та гіпотез, генерувати нові ідеї (креативність) на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження, демонструвати творчий та інноваційний потенціал в дизайні й синтезі рішень та в розробці проектів.</p>
Спеціальні (фахові)	<p>ФК 2. Знання сучасних соціально-економічних систем, основних концепцій, теорій, моделей та інструментарію економічних досліджень.</p> <p>ФК 3. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.</p> <p>ФК 4. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження та приймати науково обґрунтовані рішення у професійній діяльності.</p> <p>ФК 5. Здатність методологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати, аналізувати, розробляти та впроваджувати рекомендації щодо управління можливими сценаріями розвитку</p>

	<p>проблемної ситуації.</p> <p>ФК 7. Здатність створювати нові цілісні знання щодо шляхів та засобів вирішення комплексних соціально-економічних проблем, проведення дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки.</p> <p>ФК 9. Здатність застосовувати сучасний інструментарій прикладного аналізу економічних даних, використовувати інформаційні системи обробки економічної інформації, впровадження та застосування відповідного програмного забезпечення.</p> <p>ФК 10. Здатність виявляти і розв'язувати комплексні проблеми розвитку аграрної економіки та її окремих галузей з урахуванням світових тенденцій.</p> <p>ФК 11. Здатність здійснювати критичний аналіз, оцінювання і синтез нових та складних ідей в економіці, обирати методи, механізми та інструменти розробки та реалізації наукових проєктів.</p>
--	--

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН	<p>ПРН 1. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>ПРН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації та невизначеності.</p> <p>ПРН 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.</p> <p>ПРН 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.</p> <p>ПРН 12. Створювати та інтерпретувати нові знання з економіки та управління національним господарством, за галузями, підприємствами, за видами економічної діяльності.</p> <p>ПРН 13. Уміти застосовувати інформаційні технології до аналізу управлінських рішень, проводити комп'ютерне моделювання та комплексний економічний аналіз в умовах ризику і невизначеності.</p>
------------	--

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2
Семестр	4
Курс	2 курс
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Вибіркова компонента

Пререквізити	Навчальна дисципліна базується на знаннях таких дисциплін: «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» тощо.
Постреквізити	Знання можуть бути використані при написанні дисертаційної роботи, проведення іншого виду наукової діяльності.

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	5.0
Лекції	14 год.
Практичні / Семінарські	24 год.
Лабораторні	-
Самостійна робота	112 год.
Форма підсумкового контролю	залік

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Кабінет № 102 (70,0 м ²)
Обладнання	Настінна дошка, багатофункціональний телевизор рідкокристалічний S65UYD20D Smart, інструктивно-методичні матеріали

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання пропусків відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на

	ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни.
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Теоретико-методологічні аспекти фінансового інжинірингу							
1	Лекція 1	Фінансові інновації, їх роль і місце в економічному розвитку фінансового ринку	2				
	П.Р.1	Дослідити та обґрунтувати актуальність появи і розвитку фінансового інжинірингу. Сутність і зміст фінансового інжинірингу. Фінансові інновації як продукт фінансового інжинірингу. Мета, задачі і методи фінансового інжинірингу. Сутність і види інновацій підприємства. Моделі інноваційного розвитку. Фінансово-інвестиційна підтримка інноваційного розвитку.			2		4
	С.Р.1	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	5
2	Лекція 2	Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації у фінансовій сфері	2				
	П.Р.2	Розглянути глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації та їх вплив на економіку. Сучасні тенденції розвитку інформаційних комунікацій у сфері бізнесу. Інтелектуальний капітал організації та його зв'язок з фінансовим капіталом			4		5
	С.Р.2	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	5
3	Лекція 3	Роль фінансового інжинірингу в торгівлі цінними паперами	2				
	П.Р.3	Розглянути концепції та методи фінансового інжинірингу на ринку цінних паперів. Фінансовий інжиніринг на строковому ринку деривативів.			4		5

	С.Р.3	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	5
4	Лекція 4	Інфраструктура ринку фінансових інновацій, ендогенні та екзогенні чинники їх розвитку. Основні методичні засади проектування фінансових інструментів	2				
	П.Р.4	Розглянути сутність ринку інновацій та його інфраструктура. Ендогенні та екзогенні чинники розвитку ринку фінансових інновацій. Поняття портфеля фінансових інвестицій і класифікація його видів. Оперативне управління портфелем фінансових інвестицій. Форми фінансових інвестицій і політика управління ними.			2		4
	С.Р.4	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	5
Всього за змістовою частиною 1			8		12	64	38
Змістова частина 2. Механізми і інструменти фінансового інжинірингу							
6	Лекція 5	Фінансові інновації і технології захисту капіталу у стратегії економічного розвитку підприємства. Взаємні фонди грошового ринку	2				
	П.Р.5	Розглянути сутність сек'юритизації активів. Етапи процесу сек'юритизації. Види сек'юритизації. Переваги та недоліки сек'юритизації.			4		8
	С.Р.5	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	7
7	Лекція 6	Взаємні фонди грошового ринку	2				
	П.Р.6	Розглянути фінансові інститути для прямого контакту. Фінансові посередники. Відкриті (взаємні) фонди. Закриті (публічні) фонди. Міжнародні і глобальні взаємні фонди.			4		8
	С.Р.6	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	8
8	Лекція 7	Безпека фінансових інновацій. Оцінка інноваційних фінансових інструментів	2				
	П.Р.7	Складові економічної безпеки. Сутність фінансової безпеки. Чинники фінансової безпеки підприємства. Класифікація загроз, що пов'язані з поширенням продуктів фінансового інжинірингу. Оцінка фінансових якостей фінансових інструментів інвестування. Диверсифікація інвестицій і дисперсія доходу. Мінімізація ризику фінансового портфелю підприємства. Стратегічне фінансове планування і методи портфоліо-аналізу.			4		8
	С.Р.7	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання завдань				16	8

Всього за змістовою частиною 2	6		12	48	47
Підсумкова (залікова) контрольна робота					15
Всього	14		24	112	100
Залік					100
Додаткові бали					10

10. Форми і методи навчання

Лекція	Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі. Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як: проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання; презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань, рефератів, есе; застосування наочних матеріалів; моделюючі вправи, розв'язування творчих задач та завдань; консультації (настановні, контрольні, проблемні); написання наукових завдань.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, дебати, кейс-методи, метод «мозкового штурму» тощо.
Лабораторні	-
Самостійна робота	Самостійна робота полягає в опрацюванні матеріалу лекцій, а також в підготовці до практичних (семінарських) занять, виконанні тренувальних тестів, написання рефератів, есе, пошуку інформації з літературних джерел і мережі Internet та проведенні елементів наукової роботи, виконанні індивідуального завдання. Наукова робота здобувачів здійснюється у роботі гуртків, підготовці та виступах на наукових студентських конференціях, написанні статей.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний. Тестовий контроль, перевірка творчих завдань, оцінка за активність здобувачів на заняттях, тези виступів на конференціях, участь у конференціях, публікація статті та тез, створення презентацій, виконання та захист рефератів (доповідей), виконання та захист ІНДЗ
Підсумковий контроль за змістовою частиною
Опитування
Підсумковий контроль
Основні методи контролю знань здобувачів: за окремою змістовою частиною: - усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на практичних заняттях, враховуючи, що рівень підготовки здобувача науково-освітнього рівня доктор філософії відображає систематичність його самостійної роботи над курсом (7 тем × 2 бали = 14 балів);

- тестова перевірка за темами дисципліни (7 тем × 1 бали = 7 балів);
 - практична перевірка - розв'язання задач, вправ (7 тем × 3 бали = 21 бал);
 - захист рефератів, доповідей (7 тем × 4 бали = 28 балів);
 - виконання і захист ІНДЗ (15 балів).
 - виконання підсумкової залікової роботи (15 балів).
 - до 10 додаткових балів за участь у неформальній освіті, участь у конференціях, проходження стажування тощо.
- Поточний (підсумковий) контроль: залік, загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 100.
Максимальна кількість – 100 балів.

Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про оцінювання знань здобувачів ВО ХДАЕУ.

Розподіл балів з дисципліни «Фінансовий інжиніринг»

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)							Підсумкова (залікова) контрольна робота	Залік	Додаткові бали	Сума
Змістова частина 1				Змістова частина 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
10	11	10	11	14	14	15	15	100	10	100

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

<p>Основна література</p>	<p>1. Величкін В. О., Тимошенко М. В. Фінансовий інжиніринг : навчальний посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 124 с.</p> <p>2. Хвостенко В. С., Меренкова В. С., Агапова М. Ю. Фінансовий інжиніринг: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 116 с.</p>
<p>Додаткова</p>	<p>3. Фінансовий інжиніринг: Навчальний посібник / За ред. О.М.Сохацької. – Київ : Кондор, 2011. 660 с.</p> <p>4. John C. Hull. (2015) Options, Futures, and other Derivatives. – Pearson Prentice Hall.</p> <p>5. Marshall, John F. (John Francis). (2000) Dictionary of financial engineering –Wiley series in financial engineering.</p> <p>6. Kosowski Robert L., Neftci Salih N. (2015) Principles of financial engineering. – Academic Press.</p> <p>7. Dubil, Robert. (2011) Financial engineering and arbitrage in the financial markets / Robert Dubil. –The Wiley finance series.</p> <p>8. Financial engineering : the evolution of a profession (2011) / Tanya S. Beder and Cara M. Marshall, editors. – RobertW. Kolb series.</p> <p>9. Івашук Л.Н. Ринок деривативів: економіко-математичне моделювання процесів ціноутворення. Монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2008. 472 с.</p> <p>10. Multinational finance : evaluating opportunities, costs, and risks of multinational operations (2016) / Kirt C. Butler. Sixth edition. Hoboken, New Jersey : John Wiley & Sons, Inc.</p> <p>11. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента. Київ : Эльга-Н, Ника-Центр. Т.2. 2001. 512 с.</p> <p>12. Рогальська Н.Г., Рогальський О.Ф. Моделювання фінансової діяльності підприємства: Навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2007. 336 с.</p> <p>13. Маршал Дж. Ф. Финансовая инженерия: Полное руководство по финансовым нововведениям / Дж. Ф. Маршал, В. К. Бансал ; пер. С англ. М. : ИНФРА-М, 1998. 784 с.</p> <p>14. Повод Т.М., Адвокатова Н.О. Фінансовий інжиніринг: світові тенденції та вітчизняні реалії. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. Вип. 1. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 214 – 220. http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/3969</p> <p>15. Повод Т.М. Зарубіжний та вітчизняний досвід інжинірингової діяльності в сучасному економічному просторі / Т.М. Повод // Фінансова система України: інтеграційні процеси та виклики сучасності: Монографія / за ред. д.е.н., проф. Л.П. Сідельникової. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – С. 186-196.</p> <p>16. Повод Т. Фінансовий інжиніринг в сучасному економічному просторі. Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток: матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. до 90-річ. заснув. ХНТУСГ. Харків, 2020. с. 197-199 http://hdl.handle.net/123456789/3855</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<p>1.Офіційний веб-портал Верховної ради України. URL: http://rada.gov.ua/</p> <p>2.Сайт Державної служби статистики України. URL: http://ukrstat.gov.ua/.</p> <p>3.Сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL:</p>

<http://www.me.gov.ua>.

4. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Сайт Міністерства аграрної політики та продовольства. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>

6. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=341>